

DOCUMENTAIRE Jessica Gorter geeft in '900 Dagen' de overlevenden van het beleg van Leningrad een stem

Tussen werkelijkheid en heldendom

Bekroonde documentaire *900 Dagen* geeft vergeten geschiedenis een gezicht.

door Pieter Nabbe

Vanaf 1941 werd Leningrad drie jaar lang belegerd. Voor de inwoners was de onmenselijkheid grenzeloos. Maar de bewoorkte Stalin oerdeerde over de dappere, heroïsche Russen die zijn volk behoedde voor het nazisme. Eén miljoen mensen overleefden de 900 dagen niet.

Filmaakster Jessica Gorter gaf een aantal overlevenden een stem. Op het IDFA eind vorig jaar won ze de prijs voor beste Nederlands documentaire. Vanaf morgen draait haar film in de bioscoop, ook in Chassé Cinema in Breda. Voor de inwoners van Leningrad gold een officieus spreekverbod. Ze mochten, tot lang na de oorlog, niet praten over de hongersnood, de grote hoeveelheid doden en andere ontberingen die zoveel Russen het leven heeft gekost. In hoeverre heeft dat spreekverbod de geschiedschrijving bepaald? Jessica Gorter: „Natuurlijk heeft dat gevolgen gehad maar het is onmogelijk te bepalen hoe, of in welke mate. Wat er destijds gebeurde is inherent aan een dictatuur. De daadwerkelijke gruwelen moesten verzwegen worden, omdat de autoriteiten als de dood waren dat ze mede verantwoordelijk gesteld zouden worden voor de omvang van het drama. Na Stalins dood werd wel over Leningrad gesproken, maar vooral in termen van de heroïsche overwinning op het nazisme. Daar komt bij dat veel mensen er niet over konden praten, net als veel overlevenden van Auschwitz.”

- Onder Stalin was er indoctrinatie in optima forma. Hoe betrouwbaar maakt dat de herinneringen van de mensen in uw film?

Gorter: „Voordat ik ben gaan filmen, heb ik in extenso research gedaan en talloze mensen gesproken die hun verhaal konden en wilden vertellen. Dit gebeurde op basis van vertrouwen. Ik heb geen moment getwijfeld aan hun oerachtigheid. Ze hebben er ook geen belang bij om dingen te verzinnen. Waarom zouden ze? Ze zijn oud en hebben weinig te verliezen. Of die herinneringen betrouwbaar zijn, is iets voor wetenschappers.”

Jessica Gorter.

De mensen die u aan het woord laat zijn niet eensluidend. De een heeft het over een spreekverbod, de ander ontken dat ten stelligste. Is *900 Dagen* te zien als een voetnoot bij waarheidsvinding van de geschiedschrijving?

„Nee zeker niet. De waarheid ligt verborgen en versplinterd in een veel te complexe geschiedenis. Die is nauwelijks controleerbaar, laat staan dat ik daar iets aan toe te voegen heb. Waar het me om gaat is te laten zien hoe ze met hun eigen verleden, hun waarheid omgaan. Dat vind ik zeer fascinerend.”

- *Die fascinatie is dat uw vertrek punt geweest?*

“De reden om de film te maken is de enorme discrepantie tussen werkelijkheid en heldendom. Bij de totstandkoming van *Piter*, mijn eerste lange documentaire, een portret van Sint Petersburg en ze-

Beeld uit de bekroonde documentaire '900 Dagen'. Vanaf morgen is deze productie onder andere in Chassé Cinema in Breda te zien.

ven van haar inwoners, heb ik talloze verhalen gehoord over de oorlogsperiode. Ik vond dat die verhalen verteld moesten worden.”

Zo is *900 Dagen* ontstaan.”

- *U laat Russische burgers aan het woord, maakt gebruik van archief-*

beelden en geheime documenten. Heeft u ook de autoriteiten geraadpleegd?

„Dat was niet nodig. Je weet vantevoren dat je een standaardverhaal krijgt te horen. En het feit dat je buitenlander bent, werkt ook niet in je voordeel. Wel heb ik gebruik gemaakt van documenten die vrijkwamen in 2004. Na de Perestrojka is er veel openbaar gemaakt, maar er kwam zoveel rotzooi aan het licht dat het staatsarchief snel weer werd gesloten.”

- *Is Stalin nog steeds een held in Rusland?*

“Voor de generatie die ik portretteer over het algemeen wel. Voor hen is Hitler vergelijken met Stalin vloeken in de kerk. Bij volgende generaties ligt dat anders. Maar zelfs onder sommige van mijn Russische vrienden is dit nog altijd een gevoelig onderwerp.”

www.prominent.nu
0341 - 26 06 76

Alleen deze week 250 euro inruilkorting!

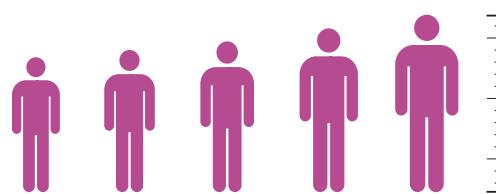

prominent

Moeite met opstaan? Ik niet!

Het kan anders! Sta gewoon samen met uw fauteuil op. Druk op de knop, voel hoe de sta-op fauteuil kantelt en loop weg. Zo eenvoudig is het. Een sta-op hulp is natuurlijk een extra functie op onze comfortabele fauteuils. Maar met een 250 euro inruilkorting!* Kom langs tot en met 14 januari óf bel 0341 - 26 06 76 voor een demonstratie thuis!

- ✓ Kies uw zithouding met de afstandbediening
- ✓ Eén druk op de knop en u doet een dutje
- ✓ Gebruik de sta-op hulp voor makkelijk opstaan
- ✓ Door het gebruik voelt u zich ontspannen!

5
DAGEN
LEVERTIJD

Bent u klein of groot, Prominent biedt u altijd de juiste fauteuil op uw maat!

*Geldig bij aanschaf van een fauteuil, of bank op maat. Niet geldig i.c.m. andere acties.

GRATIS brochure?
0341 - 26 06 76

Bezoek een winkel bij u in de buurt

ma. t/m vr. open van 10-18 uur - za. van 10-17 uur

Alkmaar Rijnstraat 117

Amstelveen Houtweg 10-132

Amersfoort Nijverheidsweg 53a

Arnhem Ringweg 16

Best Eindhovenseweg 30

Breda Grensteen 15

Crucisus Spaarndammerweg 56

Capelle aan den IJsselweg 4

Dordrecht Havenstraat 150

Emmen Nijbracht 47

Goes Albert Plesmanweg 1c

Gorinchem OUTLET Spijkerdijk 24b

Heerlen de Cranendonckweg 1

Hoogeveen Vosborweg 16

Hoogeveen Groenewegstraat 7

Houten Duwboot 22d

Katwijk Lageweg 35e

Leiden Vlietlandseweg 22

Nijmegen Energieweg 14a

Nunspeet Laan 24

Purmerend Netwerk 1

Ridderkerk Noordenweg 6

Roden **OUTLET** Westersch 8

Roosendaal **OUTLET** Burgemeesterweg 11a

Roosendaal **OUTLET** Oudeholle 17c nieuw!

Uden Industrielaan 7C

Veenendaal Groenveldlaan 19

Venlo Nijmeegseweg 12

Vredenbosweg 1c

Waddinxveen Mercuriusweg 15

Wateringen 's Gravenvoerweg 28

Weert Roermondseweg 58b

Katwijk Lageweg 35e
Leiden Vlietlandseweg 22
Nijmegen Energieweg 14a
Nunspeet Laan 24
Purmerend Netwerk 1
Ridderkerk Noordenweg 6
Roden **OUTLET** Westersch 8
Roosendaal **OUTLET** Burgemeesterweg 11a
Roosendaal **OUTLET** Oudeholle 17c nieuw!
Uden Industrielaan 7C
Veenendaal Groenveldlaan 19
Venlo Nijmeegseweg 12
Vredenbosweg 1c
Waddinxveen Mercuriusweg 15
Wateringen 's Gravenvoerweg 28
Weert Roermondseweg 58b

www.prominent.nu | 0341 - 26 06 76

Eerst thuis
proefzitten?

Niets is zo prettig als de producten vrijblijvend bij u thuis uit te proberen. Zo ziet u direct of het past!

0341 - 26 06 76

Bon voor een gratis brochure

JA, stuur mij de gratis uitgebreide zitcomfort brochure.

Naam Dhr Mevr

Adres

Postcode

Plaats

Telefoon

E-mail

wk02_P2_bndstem
Zonder postzegel opsturen naar: Prominent, Antw. nr. 707, 8070 WB Nunspeet